

Inhoud	
pg. 1	voorstelling vakken - cluster - teams
pg. 2	inhoud - afkortingen - leerkrachtenteams
pg. 3	visuele voorstelling PAV fiche
pg. 4-10	teamfiche
pg. 11-13	vakgebonden eindtermen Aardrijkskunde
pg. 14-15	vakgebonden eindtermen Geschiedenis
pg. 16-17	vakgebonden eindtermen Burgerschap
pg. 18-23	vakgebonden eindtermen Nederlands
pg. 24-25	basisgeletterdheid Nederlands
pg. 26-30	vakgebonden eindtermen Wiskunde
pg. 31-32	vakgebonden eindtermen STEM
pg. 33-36	basisgeletterdheid Wiskunde
pg. 37-41	vakgebonden eindtermen Natuurwetenschappen
pg. 42-44	vakgebonden eindtermen Gezondheid
pg. 45	transversale eindtermen Gezondheid
pg. 46	transversale eindtermen Cultuur
pg. 47-49	transversale eindtermen Burgerschap

Afkortingen	
SC	sleutelcompetentie
BS	bouwsteen
ET	eindterm te bereiken op populatieniveau
BG	basisgeletterdheid minimaal te bereiken door iedere leerling
UD	uitbreidingsdoel
X	resultaatverbintenis
*	maakt integraal deel uit van het vak = verplicht
°	attitudinaal = inspanningsverplichting - eindterm (A°) / dimensie (°)

Leerkrachtenteams	
STEM cluster	leerkrachten Wiskunde - Natuurwetenschappen - Techniek
transversaal team	leerkrachten Nederlands - Wiskunde - Natuurwetenschappen - Techniek - Economie - Aardrijkskunde - Geschiedenis - Frans/Engels
team eerste graad	leerkrachten Nederlands - Wiskunde - Natuurwetenschappen - Techniek - ICT & media - Economie - Aardrijkskunde - Geschiedenis - Frans/Engels - LO - PO - MO

Graadcoördinator
De taken van de graadcoördinator kunnen worden uitgevoerd door: een coördinator, een adjunct-directeur, een technisch adviseur, een technisch adviseur-coördinator of een directeur.

PAV cluster B stroom

Leerkracht(en) PAV															Leerkracht(en) PAV in team									
PAV Cluster eindtermen zijn te bereiken op populatieniveau en maken integraal deel uit van PAV															eindtermen in team									
Vakgebonden ET Aardrijkskunde	Vakgebonden ET Geschiedenis	Vakgebonden ET Burgerschap	Basis-geletterdheid Nederlands	Vakgebonden ET Nederlands	Basis-geletterdheid Wiskunde	Vakgebonden ET Wiskunde	Basis-geletterdheid Wiskunde	Vakgebonden ET STEM	Vakgebonden ET Natuurwetenschappen	Vakgebonden ET Gezondheid	Transversale ET Gezondheid	Transversale ET Cultuur	Transversale ET Burgerschap	Extra ET - keuze leraar/vakgroep	Transversale ET Leren	Transversale ET Burger-schap	Transversale ET Gezond-heid							
Indien een individuele leerling de eindterm niet bereikt, dan moet die leerling tenminste de basisgeletterdheid (BG) bereiken.																								
9.1	8.1		BG 2.1	2.1	BG 6.1	6.1	BG 6.3	6.27	6.10	1.1	1.13				13.1 (SC 14)	brede basisszorg	7.2							
9.2	8.2			2.2	BG 6.4	6.2		6.28	6.11	1.2	1.14				13.2 (SC 14)		7.3							
9.3	8.3			2.3		6.3	BG 6.2 / 6.7	6.29	6.12						13.3		7.5							
9.4	8.4		BG 2.1	2.4		6.4			6.13						13.4		7.7							
9.5	8.5		BG 2.2	2.5	BG 6.5	6.5			6.14					16.4	13.5	ism AV ICT	7.8 (SC 12)							
9.6	8.6			2.6		6.6			6.15	1.6				16.5	13.6		7.8 (SC 12)							
9.7			BG 2.3	2.7		6.7			6.16	1.7					13.7		7.8 (SC 12)							
						6.8			6.17	1.8					13.8		7.8 (SC 12)							
						6.9			6.18						13.9		7.8 (SC 12)							
				2.12					6.19						13.10		7.11 (SC 10)							
		7.15													13.11									
		7.16 (SC 12)													13.12									
		7.17 (SC 12)													13.13	brede basisszorg								
		7.18 (SC 12)													13.14 (SC 14)									
															13.15 (SC 14)									
															13.16 (SC 14)									
															13.17									
															13.18									
															Transversale ET ICT & media									
															BG 4.1	4.1								
															BG 4.2	4.2								
															BG 4.3	4.3	ism AV ICT							
															BG 4.4	4.4								
															BG 4.5	4.5								
															BG 4.6	4.7								
															Transversale ET Initiatief en loopbaan									
															15.1	vakover-schrijdende projecten								
															15.2									
															15.3									
															15.4 (SC 10)	brede basisszorg								
															Transversale ET Sociaal-relatieel									
															5.1 (SC 14)									
															5.2	brede basisszorg								
															5.3									
															5.4 (SC 14)									
															5.5									
POV-2019-B-21															POV-2019-AB-T-V									
POV-2019-AB-T-K															POV-2019-AB-T-K									
Evaluatie gebeurt door PAV leerkracht(en) = persoonlijke verantwoordelijkheid en STEM cluster = gedeelde verantwoordelijkheid															Evaluatie gebeurt door vakgraadgroep = gedeelde verantwoordelijkheid									

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel	Evaluatie	Nummer	Type	Nederlands	Wiskunde	Natuurwetenschappen	Techniek	ICT & media	Economie	Aardrijkskunde	Geschiedenis	Frans / Engels	Lichamelijke opvoeding	Plastische opvoeding	Muzikale opvoeding
---------------	-----------	--------	------	------------	----------	---------------------	----------	-------------	----------	----------------	--------------	----------------	------------------------	----------------------	--------------------

B	SC - 9. Competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn																
	BS - Personen, plaatsen, patronen en processen situeren op verschillende ruimtelijke schaalniveaus en tijdschalen																
	eindtermen	Aardrijkskunde	leerkracht PAV	9.1	X*												vak-gebonden
	BS - Plaatsbegrip hanteren om lokale, nationale en internationale gebeurtenissen in een geografisch kader te plaatsen																
	eindtermen	Aardrijkskunde	leerkracht PAV	9.2	X*												vak-gebonden
				9.3	X*												
	BS - Ruimtelijke patronen en processen aan het aardoppervlak verklaren als het resultaat van interacties tussen natuurlijke processen onderling, tussen menselijke processen onderling en tussen natuurlijke en menselijke processen																
	eindtermen	Aardrijkskunde	leerkracht PAV	9.4	X*												vak-gebonden
9.5				X*													
BS - Geografische methoden en technieken aanwenden om ruimtelijke patronen en processen te onderzoeken																	
eindtermen	Aardrijkskunde	leerkracht PAV	9.6	X*												vak-gebonden	
			9.7	X*													

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel		Evaluatie	Nummer	Type	Nederlands	Wiskunde	Natuurwetenschappen	Techniek	ICT & media	Economie	Aardrijkskunde	Geschiedenis	Frans / Engels	Lichamelijke opvoeding	Plastische opvoeding	Muzikale opvoeding	
B	SC - 8. Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn																
	BS - Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader																
	eindtermen	Geschiedenis	leerkracht PAV	8.1	X*										vakgebonden		
				8.2	X*												
	BS - Kritisch reflecteren met en over historische bronnen																
	eindtermen	Geschiedenis	leerkracht PAV	8.3	X*										vakgebonden		
	BS - Tot beargumenteerde historische beeldvorming komen vanuit verschillende perspectieven																
eindtermen	Geschiedenis	leerkracht PAV	8.4	X*										vakgebonden			
BS - Over de complexe relatie tussen verleden, heden en toekomst reflecteren en deze duiden																	
eindtermen	Geschiedenis	leerkracht PAV	8.5	X*										vakgebonden			
			8.6	X*													
B	SC - 7. Burgerschapcompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven SC - 12. Juridische competenties																
	BS - Democratische besluitvorming op lokaal, nationaal en internationaal niveau duiden.																
	eindtermen	Geschiedenis	leerkracht PAV	7.15	X*										vakgebonden		
	BS - Democratische principes en democratische cultuur kaderen binnen de moderne rechtsstaat																
eindtermen	Geschiedenis	leerkracht PAV	7.16 (SC 12)	A°										vakgebonden			
			7.17 (SC 12)	X*													
			7.18 (SC 12)	X*													

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel

Evaluatie

Nummer

Type

Nederlands

Wiskunde

Natuurwetenschappen

Techniek

ICT & media

Economie

Aardrijkskunde

Geschiedenis

Frans / Engels

Lichamelijke opvoeding

Plastische opvoeding

Muzikale opvoeding

SC - 2. Competenties in het Nederlands

BS - Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties

B

eindtermen	Nederlands	leerkracht PAV	2.1	A*	vak-gebonden
			2.2	X*	
			2.3	X*	
			2.4	X*	
			2.5	X*	
			2.6	X*	
			2.7	X*	
basis-geletterdheid			BG 2.1	BG	
			BG 2.2	BG	
			BG 2.3	BG	

BS - Literatuur in het Nederlands beleven

eindtermen	Nederlands	leerkracht PAV	2.12	X*	vak-gebonden
------------	------------	----------------	------	----	--------------

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel	Evaluatie	Nummer	Type	Materieel									
				Nederlands	Wiskunde	Natuurwetenschappen	Techniek	ICT & media	Economie	Aardrijkskunde	Geschiedenis	Frans / Engels	Lichamelijke opvoeding

SC- 6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie
BS - Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer

eindtermen	Wiskunde	leerkracht PAV	6.1	X*	vak-gebonden	vak-gebonden	
basis-geletterdheid			BG 6.1	BG			
			STEM cluster	BG 6.2			BG
				BG 6.3			BG

BS - Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen

eindtermen	Wiskunde	leerkracht PAV	6.2	X*	vak-gebonden	
			6.3	X*		
			6.4	X*		
			6.5	X*		
			basis-geletterdheid	BG 6.4		
BG 6.5	BG					

BS - Inzicht ontwikkelen in en omgaan met relatie en verandering: zoals algebra, analyse en discrete structuren

eindtermen	Wiskunde	leerkracht AV Wiskunde	6.6	X*	vak-gebonden	
			6.7	X*		
			basis-geletterdheid	BG 6.6		

BS - Inzicht ontwikkelen in en omgaan met data en onzekerheid: zoals kansrekenen en statistiek

eindtermen	Wiskunde	leerkracht PAV	6.8	X*	vak-gebonden	vak-gebonden
basis-geletterdheid		STEM cluster	BG 6.7	BG		

BS - Modelleren en problemen oplossen door analyseren, (de)mathematiseren of aanwenden van heuristieken

eindtermen	Wiskunde	leerkracht PAV	6.9	X*	vak-gebonden	
------------	----------	----------------	-----	----	--------------	--

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel	Evaluatie	Nummer	Type	Nederlands	Wiskunde	Natuurwetenschappen	Techniek	ICT & media	Economie	Aardrijkskunde	Geschiedenis	Frans / Engels	Lichamelijke opvoeding	Plastische opvoeding	Muzikale opvoeding

SC - 6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

BS - Natuurwetenschappelijke, technologische en wiskundige concepten en methoden inzetten om problemen op te lossen en om objecten, systemen en hun interacties te onderzoeken en te begrijpen

eindtermen	STEM cluster	STEM cluster	6.27	X*	vak-gebonden
			6.29	X*	

SC - 6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

BS - Inzicht ontwikkelen in de bouw, structuur en eigenschappen van materie in de levende en niet-levende systemen

eindtermen	Natuurwetenschappen	leerkracht PAV	6.10	X*	vak-gebonden
			6.12	X*	

BS - Inzicht ontwikkelen in de verschijningsvormen van energie, de wisselwerking tussen materie onderling en met energie alsook de gevolgen ervan

eindtermen	Natuurwetenschappen	leerkracht PAV	6.13	X*	vak-gebonden

BS - Inzicht ontwikkelen in de basiseigenschappen van levende systemen

eindtermen	Natuurwetenschappen	leerkracht PAV	6.15	X*	vak-gebonden			
							6.16	X*
							6.17	X*
							6.18	X*
							6.19	X*

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel	Evaluatie	Nummer	Type	Nederlands	Wiskunde	Natuurwetenschappen	Techniek	ICT & media	Economie	Aardrijkskunde	Geschiedenis	Frans / Engels	Lichamelijke opvoeding	Plastische opvoeding	Muzikale opvoeding
---------------	-----------	--------	------	------------	----------	---------------------	----------	-------------	----------	----------------	--------------	----------------	------------------------	----------------------	--------------------

SC - 1. Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn/gezondheid																	
BS - Een gezonde levensstijl opbouwen, onderhouden en versterken																	
A & B	eindtermen	Natuurwetenschappen	leerkracht AV Natuurwetenschappen	1.1	X*												
				1.2	X*												
				1.6	X*												
				1.7	X*												
				1.8	X*												

SC - 1. Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn/gezondheid															
BS - Een veilige levensstijl realiseren door het correct inschatten van risicofactoren															
A & B	eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	1.13	X										
				1.14	X										

SC-16. Cultureel bewustzijn en culturele expressie															
BS - Uitingen van kunst en cultuur duiden in relatie tot de maatschappelijke, historische en geografische context waarin ze zich manifesteren															
A & B	eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	16.4	X										
A & B	eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	16.5	X										

vakgebonden eindtermen - PAV

Onderwijsdoel

Evaluatie

Nummer

Type

Nederlands

Wiskunde

Natuurwetenschappen

Techniek

ICT & media

Economie

Aardrijkskunde

Geschiedenis

Frans / Engels

Lichamelijke opvoeding

Plastische opvoeding

Muzikale opvoeding

A & B

SC - 7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven SC - 10. Competenties inzake duurzaamheid SC - 12. Juridische competenties																		
BS - De dynamiek en de gelaagdheid van (eigen) identiteiten duiden																		
eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	Nummer	Type	Nederlands	Wiskunde	Natuurwetenschappen	Techniek	ICT & media	Economie	Aardrijkskunde	Geschiedenis	Frans / Engels	Lichamelijke opvoeding	Plastische opvoeding	Muzikale opvoeding		
			7.1	X										vak-gebonden		vak-gebonden	vak-gebonden	
BS - Omgaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken																		
eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	7.4	X	vak-gebonden							vak-gebonden						
			7.6	X	vak-gebonden								vak-gebonden					
BS - Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat																		
eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	7.9	X						vak-gebonden			vak-gebonden					
			7.10 (SC 12)	X		brede basiszorg (*)						brede		vak-gebonden		basiszorg (*)		
BS - De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen																		
eindtermen	transversaal	team eerste graad olv graadcoördinator	7.12 (SC 10)	X						vak-gebonden								
			7.13 (SC 10)	X		vak-gebonden	vak-gebonden	vak-gebonden					vak-gebonden					
			7.14	X												vak-gebonden		

(*) De eindtermen worden aangereikt door de leerkracht via de brede basiszorg. De realisatie van de eindtermen wordt geëvalueerd op niveau van elke leerling.

PAV - vakgebonden eindtermen Aardrijkskunde

9. Competenties met betrekking tot ruimtelijk bewustzijn

9.1	ET-Aardrijkskunde-1 De leerlingen lokaliseren personen en plaatsen op een globe en op relevante kaarten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Personen, plaatsen, patronen en processen situeren op verschillende ruimtelijke schaalniveaus en tijdsschalen.	Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Globe en wereldkaart: evenaar/nulmeridiaan, halfronden, polen, oceanen en werelddelen - Andere relevante kaarten zoals wegenkaart, stratenplan en plattegrond * Conceptuele kennis - Globe en wereldkaart: evenaar/nulmeridiaan, halfronden, polen, oceanen en werelddelen - Andere relevante kaarten zoals wegenkaart, stratenplan en plattegrond * Procedurele kennis - Principes van lokalisatie op globe en wereldkaart: evenaar/nulmeridiaan, halfronden, polen, oceanen en werelddelen - Principes van lokalisatie op andere relevante kaarten zoals wegenkaart, stratenplan en plattegrond Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen
9.2	ET-Aardrijkskunde-2 De leerlingen onderscheiden verschillende landschapselementen in een landschap.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Plaatsbegrip hanteren om lokale, nationale en internationale gebeurtenissen in een geografisch kader te plaatsen.	Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Natuurlijke en menselijke landschapselementen: zoals bos, gras, struiken, rivieren, beken, energieinfrastructuur, transportinfrastructuur, hoogbouw en laagbouw * Conceptuele kennis - Natuurlijke en menselijke landschapselementen, zoals elementen van vegetatie, waterwegen, infrastructuur en bebouwing Met inbegrip van context * Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal * Wordt gerealiseerd met behulp van aangereikte bronnen Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen

PAV - vakgebonden eindtermen Aardrijkskunde

9.3	<p>ET-Aardrijkskunde-3 De leerlingen onderzoeken eenvoudige relaties in een landschap.</p> <p>Bouwsteen</p> <p>Plaatsbegrip hanteren om lokale, nationale en internationale gebeurtenissen in een geografisch kader te plaatsen.</p>	<p>Kennis en dimensies</p> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Eenvoudige ruimtelijke relaties zoals tussen bewoningsvormen en klimaat, reliëfvormen en toerisme, reliëfvormen en landbouw, landbouw en klimaat * Procedurele kennis: <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van geografische onderzoekstechnieken (selectie van relevante technieken uit eindterm 9.7) <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>
9.4	<p>ET-Aardrijkskunde-4 De leerlingen illustreren dat landschappen veranderen onder invloed van natuurlijke oorzaken en menselijke ingrepen.</p> <p>Bouwsteen</p> <p>Ruimtelijke patronen en processen aan het aardoppervlak verklaren als het resultaat van interacties tussen natuurlijke processen onderling, tussen menselijke processen onderling en tussen natuurlijke en menselijke processen.</p>	<p>Kennis en dimensies</p> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Natuurlijke oorzaken: zoals aardbevingen, vulkanen, weersfenomenen - Menselijke ingrepen: zoals energieinfrastructuur, transportinfrastructuur, hoogbouw, laagbouw, landbouw, toerisme en ontginning * Conceptuele kennis - Natuurlijke oorzaken: zoals aardbevingen, vulkanen, weersfenomenen - Menselijke ingrepen: zoals infrastructuur, bebouwing en landgebruik <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal * Wordt gerealiseerd met behulp van aangereikte bronnen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Aardrijkskunde

9.5	ET-Aardrijkskunde-5 De leerlingen herkennen voorbeelden van de impact van klimaatveranderingen.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Ruimtelijke patronen en processen aan het aardoppervlak verklaren als het resultaat van interacties tussen natuurlijke processen onderling, tussen menselijke processen onderling en tussen natuurlijke en menselijke processen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Voorbeelden van de impact van klimaatverandering zoals migratie, verandering in het landschap, verandering van biodiversiteit, stijging van de zeespiegel * Conceptuele kennis - Impact van klimaatverandering zoals migratie, verandering in het landschap, verandering van biodiversiteit, stijging van de zeespiegel <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * Relevant voor eigen leefwereld en, afhankelijk van de actualiteit, op relevante ruimtelijke schaalniveaus: van lokaal over regionaal tot mondiaal * Wordt gerealiseerd met behulp van aangereikte bronnen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>
9.6	ET-Aardrijkskunde-6 De leerlingen lokaliseren zichzelf en plaatsen met behulp van lokalisatie- en oriëntatietechnieken.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Geografische methoden en technieken aanwenden om ruimtelijke patronen en processen te onderzoeken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Procedurele kennis - Gebruik van lokalisatie- en oriëntatietechnieken: <ul style="list-style-type: none"> > Kaart: schaal, legende en oriëntatie > Windrichtingen en kompas > Satellietnavigatiesystemen > Wegwijzers, pictogrammen en informatieborden <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>
9.7	ET-Aardrijkskunde-7 De leerlingen gebruiken terreintechnieken en geografische hulpbronnen om het landschap te observeren.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Geografische methoden en technieken aanwenden om ruimtelijke patronen en processen te onderzoeken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Procedurele kennis - Gebruik van terreintechnieken: lokalisatie, oriëntatie, observatie en andere zoals boringen, korrelgrootte bepaling - Gebruik van geografische hulpbronnen zoals digitale en niet-digitale kaarten, atlas, satellietbeelden, luchtfoto's <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>

8. Competenties met betrekking tot historisch bewustzijn

8.1	ET-Geschiedenis-1 De leerlingen situeren historische elementen uit hun leefwereld en kenmerkende historische fenomenen in tijd en ruimte op een gegeven tijdlijn en op een relevante kaart.			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.</td> <td> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Tijdlijn, kaart, tijdstip, datum, tijdsduur, vroeger, nu, later, dag, week, maand, jaar, generatie en eeuw * Conceptuele kennis - Tijdlijn, kaart, tijdstip, datum, tijdsduur, vroeger, nu, later, dag, week, maand, jaar, generatie en eeuw - Historische fenomenen zoals personen, plaatsen, gebeurtenissen <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De gegeven tijdlijn omvat de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader (prehistorie - oude nabije oosten - klassieke oudheid - middeleeuwen - vroegmoderne tijd - moderne tijd - hedendaagse tijd) en een aantal kenmerken van die periodes <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Tijdlijn, kaart, tijdstip, datum, tijdsduur, vroeger, nu, later, dag, week, maand, jaar, generatie en eeuw * Conceptuele kennis - Tijdlijn, kaart, tijdstip, datum, tijdsduur, vroeger, nu, later, dag, week, maand, jaar, generatie en eeuw - Historische fenomenen zoals personen, plaatsen, gebeurtenissen <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De gegeven tijdlijn omvat de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader (prehistorie - oude nabije oosten - klassieke oudheid - middeleeuwen - vroegmoderne tijd - moderne tijd - hedendaagse tijd) en een aantal kenmerken van die periodes <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>			
8.2	ET-Geschiedenis-2 De leerlingen herkennen voor elke historische periode van het courante westerse historische referentiekader enkele gegeven kenmerken.			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.</td> <td> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Bestuur, oorlog en vrede, economische activiteit, organisatie van het samenleven, mens- en wereldbeeld, kunst en cultuur <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De gegeven tijdlijn omvat de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader (prehistorie - oude nabije oosten - klassieke oudheid - middeleeuwen - vroegmoderne tijd - moderne tijd - hedendaagse tijd) <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau onthouden</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
Historische fenomenen situeren in een historisch referentiekader.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Bestuur, oorlog en vrede, economische activiteit, organisatie van het samenleven, mens- en wereldbeeld, kunst en cultuur <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De gegeven tijdlijn omvat de zeven periodes van het courante westerse historische referentiekader (prehistorie - oude nabije oosten - klassieke oudheid - middeleeuwen - vroegmoderne tijd - moderne tijd - hedendaagse tijd) <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau onthouden</p>			
8.3	ET-Geschiedenis-3 De leerlingen vergelijken aangereikte bronnen over eenzelfde historisch fenomeen, rekening houdend met de context van de maker(s).			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kritisch reflecteren met en over historische bronnen.</td> <td> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Context van de maker(s) en het doelpubliek - Geschreven, mondelinge, (audio-)visuele en materiële bronnen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	Kritisch reflecteren met en over historische bronnen.
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
Kritisch reflecteren met en over historische bronnen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Context van de maker(s) en het doelpubliek - Geschreven, mondelinge, (audio-)visuele en materiële bronnen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>			

PAV - vakgebonden eindtermen - Geschiedenis

8.4	ET-Geschiedenis-4 De leerlingen illustreren de beeldvorming van historische elementen uit hun leefwereld en van historische fenomenen.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Tot beargumenteerde historische beeldvorming komen vanuit verschillende perspectieven.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Context, (on)bedoeld handelen, meerdere perspectieven en de mogelijke gevolgen ervan - Historische fenomenen zoals personen, plaatsen, gebeurtenissen - Een selectie uit de hoger beschreven kenmerken: bestuur, oorlog en vrede, economische activiteit, organisatie van het samenleven, mens- en wereldbeeld, kunst en cultuur Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen
8.5	ET-Geschiedenis-5 De leerlingen vergelijken het heden met het verleden voor historische elementen uit hun leefwereld en voor historische fenomenen.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Over de complexe relatie tussen verleden, heden en toekomst reflecteren en deze duiden.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Gelijkenis en verschil, verandering, historische context - Historische fenomenen zoals personen, plaatsen, gebeurtenissen - Een selectie uit de hoger beschreven kenmerken: bestuur, oorlog en vrede, economische activiteit, organisatie van het samenleven, mens- en wereldbeeld, kunst en cultuur Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen
8.6	ET-Geschiedenis-6 De leerlingen lichten toe hoe mythevorming van historische fenomenen de historische beeldvorming vervormt.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Over de complexe relatie tussen verleden, heden en toekomst reflecteren en deze duiden.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Onderscheid geschiedenis-mythevorming - Historische fenomenen zoals personen, plaatsen, gebeurtenissen - Een selectie uit de hoger beschreven kenmerken: bestuur, oorlog en vrede, economische activiteit, organisatie van het samenleven, mens- en wereldbeeld, kunst en cultuur Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen

PAV - vakgebonden eindtermen Burgerschap

7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven

7.15	ET-Geschiedenis-7 De leerlingen lichten participatieve en democratische besluitvorming toe voor zover deze relevant is voor hun eigen leefwereld.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Democratische besluitvorming op lokaal, nationaal en internationaal niveau duiden.	Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Bestuursniveaus: gemeente, provincie, gemeenschappen en gewesten met inbegrip van de Vlaamse, België en Europese Unie * Conceptuele kennis - Verband tussen verkiezingen, vertegenwoordiging en bestuur - Democratische besluitvorming Met inbegrip van context * Relevant voor eigen leefwereld zoals, afhankelijk van de actualiteit, op niveau van gemeente, gewest, land, Europa, wereld Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen
7.16	ET-Geschiedenis-8 De leerlingen komen op voor de eerbiediging van de rechten van de mens en het kind en voor sociale rechtvaardigheid, voor zover het relevant is voor hun eigen leefwereld.* (attitudinaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Democratische principes en democratische cultuur kaderen binnen de moderne rechtsstaat.	

PAV - vakgebonden eindtermen Burgerschap

7.17	ET-Geschiedenis-9 De leerlingen lichten het belang van mensen- en kinderrechten toe.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Democratische principes en democratische cultuur kaders binnen de moderne rechtsstaat.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Mensenrechten - Kinderrechten - Sociale rechtvaardigheid - Schendingen van mensen- en kinderrechten zoals kinderen in armoede, kindsoldaten, kinderarbeid - Relevante organisaties en instellingen zoals kinderrechtencommissariaat, mensenrechtenorganisaties <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * Referentiekaders "Universele Verklaring van de Rechten van de Mens" en "Kinderrechtenverdrag" <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie*: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën...</p>
7.18	ET-Geschiedenis-10 De leerlingen onderscheiden het samenleven in een democratie van het samenleven onder andere regimes. Ze appreciëren het samenleven in een democratie en de principes waarop ze in Vlaanderen gebaseerd is° (attitudinaal).	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Democratische principes en democratische cultuur kaders binnen de moderne rechtsstaat.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Democratie * Conceptuele kennis - Democratie - Rechten en plichten - Vrijheid en gelijkheid - Onderscheid tussen democratie en autoritaire regimes <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * Referentiekader "Competences for democratic culture" - Raad van Europa <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Nederlands

2. Competenties in het Nederlands

2.1	ET-Nederlands-1 De leerlingen zijn gemotiveerd voor taal m.i.v. cultuur, lezen, spreken, schrijven, luisteren en inzicht in het taalsysteem.° (attitudinaal) Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	Kennis en dimensies
2.2	ET-Nederlands-2 De leerlingen bepalen het onderwerp en de globale inhoud van geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie. Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	Kennis en dimensies Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik Conceptuele kennis - Tekststructuur, titels, structuuraanduiders (signaalwoorden en verwijswaarden) * Procedurele kennis - Strategieën: tekststructuur, structuuraanduiders en titels herkennen, rekening houden met lees- en luisterdoel, voorkennis activeren, visuele ondersteunende elementen gebruiken, inhoud voorspellen, vragen stellen, talige hulpmiddelen gebruiken, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap - Functioneel gebruik van elementen uit eindterm 2.8 Met inbegrip van tekstkenmerken * Eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven structuur * Lage informatiedichtheid * Voornamelijk Standaardnederlands, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik, voornamelijk frequente woorden * Grote samenhang * Concrete en herkenbare inhoud * Eenvoudige zinsbouw * Tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief, narratief (bijkomend voor schriftelijke receptie) * Duidelijke lay-out (bijkomend voor mondelinge receptie) * Laag tot normaal spreektempo Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren

BG 2.1

PAV - vakgebonden eindtermen Nederlands

2.3	ET-Nederlands-3 De leerlingen bepalen wat de hoofdgedachte en de hoofdpunten zijn in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.			
	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;">Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> <p>Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.</p> </td> <td style="vertical-align: top;"> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Tekststructuur, titels, structuuraanduiders (signaalwoorden en verwijswaarden) * Procedurele kennis - Strategieën: tekststructuur, structuuraanduiders en titels herkennen, rekening houden met lees- en luisterdoel, voorkennis activeren, visuele ondersteunende elementen gebruiken, inhoud voorspellen, vragen stellen, talige hulpmiddelen gebruiken, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap, hoofd- en bijzaken onderscheiden - Functioneel gebruik van elementen uit eindterm 2.8 <p>Met inbegrip van tekstkenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven structuur * Lage informatiedichtheid * Standaardnederlands, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik, voornamelijk frequente woorden * Grote samenhang * Concrete en herkenbare inhoud * Eenvoudige zinsbouw * Tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief, narratief (bijkomend voor schriftelijke receptie) * Duidelijke lay-out (bijkomend voor mondelinge receptie) * Laag tot normaal spreektempo <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	<p>Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.</p>
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
<p>Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.</p>	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Tekststructuur, titels, structuuraanduiders (signaalwoorden en verwijswaarden) * Procedurele kennis - Strategieën: tekststructuur, structuuraanduiders en titels herkennen, rekening houden met lees- en luisterdoel, voorkennis activeren, visuele ondersteunende elementen gebruiken, inhoud voorspellen, vragen stellen, talige hulpmiddelen gebruiken, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap, hoofd- en bijzaken onderscheiden - Functioneel gebruik van elementen uit eindterm 2.8 <p>Met inbegrip van tekstkenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven structuur * Lage informatiedichtheid * Standaardnederlands, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik, voornamelijk frequente woorden * Grote samenhang * Concrete en herkenbare inhoud * Eenvoudige zinsbouw * Tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief, narratief (bijkomend voor schriftelijke receptie) * Duidelijke lay-out (bijkomend voor mondelinge receptie) * Laag tot normaal spreektempo <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>			

PAV - vakgebonden eindtermen Nederlands

BG 2.1	2.4	<p>ET-Nederlands-4 De leerlingen selecteren relevante informatie in geschreven en gesproken teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.</p>	<p>Bouwsteen</p>
		<p>Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.</p>	<p>Kennis en dimensies</p> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Woordenschat: hoogfrequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Tekststructuur, titels, structuuraanduiders (signaalwoorden en verwijswaarden) * Procedurele kennis - Strategieën: tekststructuur, structuuraanduiders en titels herkennen, rekening houden met lees- en luisterdoel, voorkennis activeren, visuele ondersteunende elementen gebruiken, inhoud voorspellen, vragen stellen, talige hulpmiddelen gebruiken, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap, eenvoudige notities nemen - Functioneel gebruik van elementen uit eindterm 2.8 <p>Met inbegrip van tekstkenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven structuur * Lage informatiedichtheid * Standaardnederlands, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik, voornamelijk frequente woorden * Grote samenhang * Concrete en herkenbare inhoud * Eenvoudige zinsbouw * Tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief, narratief (bijkomend voor schriftelijke receptie) * Duidelijke lay-out (bijkomend voor mondelinge receptie) * Laag tot normaal spreektempo <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Nederlands

BG 2.2	2.5	ET-Nederlands-5 De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie.
	Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	Kennis en dimensies Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Registers - Effecten van non-verbaal gedrag (mondelinge productie) * Procedurele kennis - Strategieën: rekening houden met spreek- en schrijfdoel, voorkennis activeren, rekening houden met ontvanger (zoals het gepast inzetten van lichaamstaal), talige hulpmiddelen gebruiken - Gebruik van registers - Functioneel gebruik van elementen uit eindterm 2.8 Met inbegrip van tekstkenmerken * Eenvoudige tekststructuur * Redelijk herkenbare samenhang * Concrete inhoud * Gepast register (afgestemd op doel en doelpubliek) * Tekstsoorten: informatief, opiniërend, prescriptief (bijkomend voor schriftelijke productie) * Taalgebruik met aandacht voor woordkeuze, spelling, zinsbouw, interpunctie, Standaardnederlands, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid * Verzorgde, gepaste lay-out (bijkomend voor mondelinge productie) * Taalgebruik met aandacht voor uitspraak, woordkeuze, zinsbouw, Standaardnederlands, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid * Gepaste, niet-storende lichaamstaal Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren
	2.6	ET-Nederlands-6 De leerlingen drukken zich op een creatieve manier uit.
		Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.
		Kennis en dimensies Met inbegrip van kennis * Procedurele kennis - Eenvoudige technieken om creatief met taal om te gaan Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

PAV - vakgebonden eindtermen Nederlands

BG 2.3	2.7	ET-Nederlands-7 De leerlingen nemen deel aan schriftelijke en mondelinge interactie in functie van doelgerichte communicatie.	Kennis en dimensies
		Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Conceptuele kennis - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 - De meest elementaire alledaagse taalgedragsconventies * Procedurele kennis - Strategieën (bijkomend t.o.v. de strategieën opgesomd bij mondelinge en schriftelijke receptie en productie): rekening houden met doel interactie, inspelen op wat de ander zegt of schrijft, de ander laten uitspreken, op een gepaste manier het woord vragen of nemen, elementen van lichaamstaal en intonatie herkennen en zelf inzetten, het register afstemmen op de gesprekspartner/correspondent - De meest elementaire alledaagse taalgedragsconventies - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 Met inbegrip van tekstkenmerken * Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Met gebruik van de meest elementaire alledaagse taalgedragsconventies Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

PAV - vakgebonden eindtermen Nederlands

2.12	<p>ET-Nederlands-12 De leerlingen verwoorden hun gedachten en gevoelens bij het lezen en beluisteren van fictionele teksten met een literaire inslag met ondersteuning van elementaire literaire en narratieve concepten.</p>			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="212 359 672 375">Bouwsteen</th> <th data-bbox="672 359 2161 375">Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="212 375 672 869"> <p>Literatuur in het Nederlands beleven.</p> </td> <td data-bbox="672 375 2161 869"> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Onderscheid fictie en non-fictie - Personages, verhaallijn, tijd, ruimte - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Conceptuele kennis - Onderscheid fictie en non-fictie - Personages, verhaallijn, tijd, ruimte - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Procedurele kennis - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Metacognitieve kennis - Eigen gedachten en gevoelens <p>Kenmerken van de gelezen of beluisterde teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> * Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën ...</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	<p>Literatuur in het Nederlands beleven.</p>
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
<p>Literatuur in het Nederlands beleven.</p>	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Onderscheid fictie en non-fictie - Personages, verhaallijn, tijd, ruimte - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Conceptuele kennis - Onderscheid fictie en non-fictie - Personages, verhaallijn, tijd, ruimte - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Procedurele kennis - Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 * Metacognitieve kennis - Eigen gedachten en gevoelens <p>Kenmerken van de gelezen of beluisterde teksten</p> <ul style="list-style-type: none"> * Zie opsomming bij eindtermen 2.2 t.e.m. 2.5 <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën ...</p>			

PAV - basisgeletterdheid Nederlands

2. Competenties in het Nederlands

BG 2.1	BG-Nederlands-1 De leerling haalt het onderwerp en relevante informatie uit geschreven en gesproken niet-fictionele teksten in functie van doelgerichte informatieverwerking en communicatie.
Bouwsteen	Kennis en dimensies
Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Tekststructuur, titels * Procedurele kennis - Strategieën: tekststructuur en titels herkennen, rekening houden met lees- en luisterdoel, voorkennis activeren, visuele ondersteunende elementen gebruiken, vragen stellen, talige hulpmiddelen gebruiken, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap <p>Met inbegrip van tekstenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eenvoudige, herkenbare, expliciet aangegeven structuur * Lage informatiedichtheid * Voornamelijk Standaardnederlands, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik, voornamelijk frequente woorden * Grote samenhang * Concrete en herkenbare inhoud * Eenvoudige zinsbouw * Tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief, narratief (bijkomend voor schriftelijke receptie) * Duidelijke lay-out (bijkomend voor mondelinge receptie) * Laag tot normaal spreektempo <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>

PAV - basisgeletterdheid Nederlands

BG 2.2	BG-Nederlands-2 De leerling produceert schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie. Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	Kennis en dimensies Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, heel eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Taalgedragsconventies en registers - Effecten van non-verbaal gedrag * Procedurele kennis - Strategieën: rekening houden met spreek- en schrijfdoel, voorkennis activeren, rekening houden met ontvanger, talige hulpmiddelen gebruiken - Gebruik van taalgedragsconventies en registers - Spelling van frequente woorden - Uitspraak van hoogfrequente klanken en klankencombinaties - Gebruik van eenvoudige grammaticale constructies en zinspatronen (zoals meervoud, volgorde van persoonsvorm en onderwerp in een hoofdzin) Met inbegrip van tekstkenmerken * Eenvoudige tekststructuur * Redelijk herkenbare samenhang * Concrete inhoud * Tekstsoorten: informatief, opiniërend, prescriptief * Uitspraak, woordkeuze, zinsbouw, spelling, register en lichaamstaal mogen enkel afwijken zolang ze het overbrengen van de boodschap niet in de weg staan Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren
BG 2.3	BG-Nederlands-3 De leerling neemt deel aan mondelinge en schriftelijke interactie in functie van doelgerichte communicatie. Bouwsteen Het Nederlands receptief, productief en interactief, zowel mondeling als schriftelijk gebruiken als communicatiemiddel in relevante situaties.	Kennis en dimensies Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Zie opsomming bij eindtermen BG 2.1 en BG 2.2 * Conceptuele kennis - Zie opsomming bij eindtermen BG 2.1 en BG 2.2 * Procedurele kennis - Strategieën: inspelen op wat de ander zegt of schrijft, de ander laten uitspreken, op een gepaste manier het woord vragen of nemen, elementen van lichaamstaal en intonatie herkennen en zelf inzetten, het register afstemmen op de gesprekspartner/correspondent zodat de interactie mogelijk blijft, talige hulpmiddelen gebruiken, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden uit de context, de vermoedelijke betekenis van onbekende woorden afleiden via taalverwantschap Met inbegrip van tekstkenmerken * Zie opsomming bij eindtermen BG 2.1 en BG 2.2 Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren

PAV - vakgebonden eindtermen Wiskunde

6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

BG 6.1	6.1	ET-Wiskunde-1 De leerlingen rekenen functioneel met natuurlijke getallen, negatieve getallen, breuken, decimale getallen en procenten.			
		<table border="1"> <thead> <tr> <th style="background-color: #d9e1f2;">Bouwsteen</th> <th style="background-color: #d9e1f2;">Kennissen en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer.</td> <td> Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Som, termen, verschil, product, factoren, quotiënt, deeltal, deler, rest * Conceptuele kennis - Verhouding en procent - Verband tussen decimaal getal, breuk en procent * Procedurele kennis: - Met ICT > Functionele optelling, aftrekking, vermenigvuldiging, deling > Berekening met procenten > Ordening van natuurlijke getallen, negatieve getallen en breuken - Zonder ICT > Strategieën om handig te rekenen en schatten van grootte-orde van resultaten van bewerkingen in functionele contexten > Zinnige afronding - Analoog en digitaal klokkezen Met inbegrip van context * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennissen en dimensies	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer.
Bouwsteen	Kennissen en dimensies				
Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer.	Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Som, termen, verschil, product, factoren, quotiënt, deeltal, deler, rest * Conceptuele kennis - Verhouding en procent - Verband tussen decimaal getal, breuk en procent * Procedurele kennis: - Met ICT > Functionele optelling, aftrekking, vermenigvuldiging, deling > Berekening met procenten > Ordening van natuurlijke getallen, negatieve getallen en breuken - Zonder ICT > Strategieën om handig te rekenen en schatten van grootte-orde van resultaten van bewerkingen in functionele contexten > Zinnige afronding - Analoog en digitaal klokkezen Met inbegrip van context * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen				

PAV - vakgebonden eindtermen Wiskunde

BG 6.4	6.2	ET-Wiskunde-2 De leerlingen onderscheiden meetkundige objecten en relaties in het vlak.
	Bouwsteen	Kennis en dimensies Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen.
		Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Meetkundige objecten: evenwijdige, snijdende rechten, lijnstuk, scherpe, rechte, stompe, gestrekte hoek, gelijkbenige, gelijkzijdige, rechthoekige, scherphoekige, stomphoekige driehoek, vierhoek (trapezium, parallellogram, ruit, rechthoek en vierkant), veelhoek, cirkel * Conceptuele kennis - Scherpe hoek, rechte hoek, stompe hoek, gestrekte hoek - Rechte en lijnstuk - Evenwijdige en snijdende rechten - Driehoek, vierhoek, veelhoek - Gelijkbenige driehoek, gelijkzijdige driehoek, rechthoekige driehoek, scherphoekige driehoek, stomphoekige driehoek - Trapezium, parallellogram, ruit, rechthoek en vierkant - Cirkel * Procedurele kennis - Meting van de hoekgrootte - Nauwkeurige meting van de lengte van een lijnstuk Met inbegrip van context * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd.
		Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren

6.3	ET-Wiskunde-3 De leerlingen onderscheiden aan de hand van 2D- en 3D-voorstellingen meetkundige objecten in de ruimte.	
	Bouwsteen Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen.	
		Kennis en dimensies Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Meetkundige objecten in de ruimte: snijdende, evenwijdige, kruisende rechten, veelvlak (kubus, balk, piramide), bol, kegel, cilinder * Conceptuele kennis - Onderscheid tussen ruimtefiguren en vlakke figuren - Onderscheid tussen evenwijdige, snijdende en kruisende rechten - Kubus, balk, piramide, bol, kegel en cilinder - Herkenning van ruimtefiguren in perspectief Met inbegrip van context * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd.
		Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen

PAV - vakgebonden eindtermen Wiskunde

6.4	ET-Wiskunde-4 De leerlingen stellen vlakke meetkundige objecten grafisch voor.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Hoek met gegeven hoekgrootte, lijnstuk met gegeven lengte, evenwijdige en loodrechte rechten, gelijkbenige, gelijkzijdige, rechthoekige, stomphoekige en scherphoekige driehoek, trapezium, ruit, parallellogram, rechthoek en vierkant, cirkel met gegeven straal * Procedurele kennis - Grafisch voorstelling met geodriehoek en passer <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>

6.5	ET-Wiskunde-5 De leerlingen berekenen omtrek en oppervlakte van vlakke figuren en inhoud van ruimtefiguren.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
BG 6.5	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Omtrek, oppervlakte en inhoud * Procedurele kennis - Omtrek en oppervlakte met gegeven formule: driehoek, rechthoek, vierkant en cirkel - Inhoud met gegeven formule: kubus en balk <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Wiskunde

6.6	ET-Wiskunde-6 De leerlingen bepalen punten in het vlak door middel van coördinaten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met relatie en verandering: zoals algebra, analyse en discrete structuren.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Assenstelsel en coördinaten * Procedurele kennis - Punten in het vlak door middel van coördinaten - Coördinaten van punten Met inbegrip van context * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen

6.7	ET-Wiskunde-7 De leerlingen rekenen functioneel met wiskundige verhoudingen.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
BG 6.6	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met relatie en verandering: zoals algebra, analyse en discrete structuren.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Verband tussen decimaal getal, breuk en procent - Gelijkwaardige verhoudingen * Procedurele kennis: - Verhoudingstabel Met inbegrip van context * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen

PAV - vakgebonden eindtermen Wiskunde

6.8	ET-Wiskunde-8 De leerlingen voeren een beschrijvend statistisch onderzoek uit met 20 à 25 zelf verzamelde, niet gegroepeerde gegevens van 1 grootheid.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met data en onzekerheid: zoals kansrekenen en statistiek.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Mediaan, rekenkundig gemiddelde * Conceptuele kennis - Mediaan, rekenkundig gemiddelde - Tabel met absolute frequenties - Staafdiagram, cirkeldiagram, lijndiagram * Procedurele kennis - Mediaan, rekenkundig gemiddelde - Tabel met absolute frequenties - Staafdiagram, cirkeldiagram, lijndiagram <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>
6.9	ET-Wiskunde-9 De leerlingen lossen wiskundige problemen op door gebruik te maken van wiskundige kennis, vaardigheden en heuristieken.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Modelleren en problemen oplossen door analyseren, (de)mathematiseren of aanwenden van heuristieken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Wiskundige concepten uit de eindtermen van de eerste graad B-stroom * Procedurele kennis - Wiskundige vaardigheden uit de eindtermen van de eerste graad B-stroom - Toepassing van wiskundige heuristieken - Mathematiseren en demathematiseren <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * De eindterm wordt in een functionele context gerealiseerd. <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>

PAV - vakgebonden eindtermen STEM

6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

6.27	ET-STEM-1	De leerlingen gebruiken met de nodige nauwkeurigheid de gepaste meetinstrumenten, meetmethodes en hulpmiddelen om metingen, observaties, experimenten en terreinstudies uit te voeren.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies	
	Natuurwetenschappelijke, technologische en wiskundige concepten en methoden inzetten om problemen op te lossen en om objecten, systemen en hun interacties te onderzoeken en te begrijpen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Procedurele kennis - Hulpmiddelen zoals meetlat, weegschaal, loep, lichtmicroscop, thermometer, determineertabel, proefbuis - Meetinstrumenten en meetmethodes voor de bepaling van lengte, massa, inhoud/volume, tijd, temperatuur en elektrische grootheden <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p> <p>Psychomotorische dimensie: Een vaardigheid zelfstandig uitvoeren: bewegingen/handelingen worden meer automatisch uitgevoerd, zijn vloeiend, betrouwbaar en efficiënt. Essentiële elementen van de beweging/handeling zijn regelmatig aanwezig.</p>	
6.28	ET-STEM-2	De leerlingen gebruiken in wiskundige, natuurwetenschappelijke, technologische en STEM-contexten gepaste grootheden en eenheden in een correcte weergave.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies	
	Natuurwetenschappelijke, technologische en wiskundige concepten en methoden inzetten om problemen op te lossen en om objecten, systemen en hun interacties te onderzoeken en te begrijpen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Symbolen van de grootheden en (SI)-eenheden voor massa, inhoud/volume, tijd, spanning, energie * Conceptuele kennis - Verband tussen verandering in een courante eenheid en verandering in een maatgetal bij herleidingen * Procedurele kennis - Gebruik van symbolen van de grootheden en (SI-) eenheden voor lengte, oppervlakte, massa, inhoud/volume, tijd, spanning, energie <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>	
BG 6.3			

PAV - vakgebonden eindtermen STEM

BG 6.2 BG 6.7	6.29	ET-STEM-3 Leerlingen gebruiken aangereikte modellen in wiskundige, natuurwetenschappelijke, technologische en STEM-contexten om te visualiseren en te beschrijven			
		<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 30%; padding: 5px;">Bouwsteen</td> <td style="padding: 5px;">Kennis en dimensies</td> </tr> <tr> <td style="padding: 5px;">Natuurwetenschappelijke, technologische en wiskundige concepten en methoden inzetten om problemen op te lossen en om objecten, systemen en hun interacties te onderzoeken en te begrijpen.</td> <td style="padding: 5px;"> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Soorten modelvoorstellingen zoals tabellen, grafieken, diagrammen, schaalmodellen, schema's, schetsen * Procedurele kennis - Modelvoorstellingen zoals tabellen, grafieken, diagrammen, schaalmodellen, schema's, schetsen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p> </td> </tr> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	Natuurwetenschappelijke, technologische en wiskundige concepten en methoden inzetten om problemen op te lossen en om objecten, systemen en hun interacties te onderzoeken en te begrijpen.
Bouwsteen	Kennis en dimensies				
Natuurwetenschappelijke, technologische en wiskundige concepten en methoden inzetten om problemen op te lossen en om objecten, systemen en hun interacties te onderzoeken en te begrijpen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Soorten modelvoorstellingen zoals tabellen, grafieken, diagrammen, schaalmodellen, schema's, schetsen * Procedurele kennis - Modelvoorstellingen zoals tabellen, grafieken, diagrammen, schaalmodellen, schema's, schetsen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>				

6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

BG 6.1	BG-Wiskunde-1 De leerling voert met behulp van ICT bewerkingen uit in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Getallen: grootte-orde, natuurlijke en negatieve getallen, eenvoudige procenten en breuken * Procedurele kennis - Optelling, aftrekking, vermenigvuldiging, deling met natuurlijke getallen en positieve decimale getallen met maximaal 2 cijfers na de komma - Berekening met procenten - Strategieën om handig te rekenen met natuurlijke getallen en positieve decimale getallen met maximaal 2 cijfers na de komma in herkenbare functionele situaties - Schatting van grootte-orde van resultaten - Zinnige afronding <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>
BG 6.2	BG-Wiskunde-2 De leerling gebruikt informatie uit eenvoudige tabellen in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Getallen: grootte-orde, natuurlijke en negatieve getallen, eenvoudige procenten en breuken * Procedurele kennis: - Interpretatie van gegevens - Vergelijking van gegevens - Bewerkingen met ICT in functie van informatieverwerking <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>

PAV - basisgeletterdheid Wiskunde

BG 6.3	BG-Wiskunde-Wetenschappen-Techniek-3 De leerling gebruikt maatgetallen en eenheden van grootheden in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met getallen en hoeveelheden: getallenleer.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Feitenkennis</p> <p>- Courante eenheden voor tijd, lengte, oppervlakte, inhoud/volume en massa: uren, minuten, seconden, kilometer, meter, centimeter, millimeter, liter, deciliter, centiliter, milliliter, vierkante meter, kubieke meter, kilogram, gram</p> <p>* Conceptuele kennis</p> <p>- Onderscheid tussen lengte, oppervlakte en inhoud/volume</p> <p>- Grootte-orde en maatsbesef van grootheden horende bij lengte, oppervlakte, inhoud/volume, tijd, massa</p> <p>* Procedurele kennis:</p> <p>- Interpretatie en bepaling van eenheden</p> <p>- Bepaling van lengte, tijd, massa</p> <p>- Bewerkingen met ICT</p> <p>- Schatting van grootte-orde van resultaten</p> <p>- Zinnige afronding</p> <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>
BG 6.4	BG-Wiskunde-4 De leerling herkent meetkundige objecten en meetkundige relaties in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen	<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Conceptuele kennis</p> <p>- Onderscheid tussen vlakke figuren en ruimtefiguren</p> <p>- Meetkundige relaties in het vlak: loodrechte hoeken, evenwijdige rechten</p> <p>- Meetkundige objecten: driehoek, vierhoek (vierkant en rechthoek), cirkel, balk, kubus, bol</p> <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau onthouden</p>

PAV - basisgeletterdheid Wiskunde

BG 6.5	BG-Wiskunde-Wetenschappen-Techniek-5 De leerling berekent omtrek en oppervlakte van een rechthoek in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met ruimte en vorm: meetkunde en metend rekenen	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Omtrek en oppervlakte * Procedurele kennis - Omtrek en oppervlakte van een rechthoek met gegeven formule, lengte en breedte - Bewerkingen met ICT <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>
BG 6.6	BG-Wiskunde-Wetenschappen-Techniek-6 De leerling gebruikt wiskundige verhoudingen in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met relatie en verandering: zoals algebra, analyse en discrete structuren	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Gelijkwaardige wiskundige verhoudingen * Procedurele kennis: - Verhoudingstabel - Bewerkingen met ICT <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>

PAV - basisgeletterdheid Wiskunde

BG 6.7	BG-Wiskunde-Wetenschappen-Techniek-7	
	De leerling haalt informatie uit diagrammen in functionele contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in en omgaan met data en onzekerheid: zoals kansrekenen en statistiek	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Staafdiagram, cirkeldiagram, lijndiagram * Procedurele kennis - Waarden aflezen - Interpretatie van gegevens <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Natuurwetenschappen

6. Competenties inzake wiskunde, exacte wetenschappen en technologie

6.10	ET-Natuurwetenschappen-1	
	Leerlingen brengen waarneembare fysische verschijnselen in verband met temperatuursveranderingen.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de bouw, structuur en eigenschappen van materie in levende en niet-levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Vast, vloeibaar, gas - Smelten, stollen, condenseren, verdampen, sublimeren, desublimeren * Conceptuele kennis - Aggregatietoestanden: vast, vloeibaar, gas - Faseovergangen: smelten, stollen, condenseren, verdampen, sublimeren, desublimeren - Thermisch uitzetten en krimpen van stoffen - Temperatuur <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>
6.11	ET-Natuurwetenschappen-2	
	De leerlingen onderscheiden zuivere stoffen van mengsels in authentieke contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de bouw, structuur en eigenschappen van materie in levende en niet-levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Zuivere stof en mengsel * Conceptuele kennis - Zuivere stof en mengsel <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Natuurwetenschappen

6.12	ET-Natuurwetenschappen-3 Leerlingen lichten het onderscheid tussen een verandering van aggregatietoestand en een waarneembare chemische omzetting toe.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de bouw, structuur en eigenschappen van materie in levende en niet-levende systemen.	Met inbegrip van kennis * Feitenkennis - Vast, vloeibaar, gas - Smelten, stollen, condenseren, verdampen, sublimeren, desublimeren * Conceptuele kennis - Aggregatietoestanden: vast, vloeibaar, gas - Chemische omzetting Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen
6.13	ET-Natuurwetenschappen-4 Leerlingen relateren energieomzettingen aan veranderingen van energievorm(en) in authentieke contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de verschijningsvormen van energie, de wisselwerking tussen materie onderling en met energie alsook de gevolgen ervan.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Energievormen: kinetische energie, chemische energie, elektrische energie, stralingsenergie, potentiële energie - Energieomzetting tussen bovenstaande energievormen - Fotosynthese Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen
6.14	ET-Natuurwetenschappen-5 Leerlingen geven voorbeelden van de uitwerking van krachten in authentieke contexten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de verschijningsvormen van energie, de wisselwerking tussen materie onderling en met energie alsook de gevolgen ervan.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Kracht - Zwaartekracht, wrijvingskracht, trek- en drukkracht Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen

PAV - vakgebonden eindtermen Natuurwetenschappen

6.15	ET-Natuurwetenschappen-6 Leerlingen leggen de functie van het ademhalingsstelsel, het spijsverteringsstelsel, het uitscheidingsstelsel en het transportstelsel uit alsook de ligging van de organen bij de mens.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
6.16	ET-Natuurwetenschappen-7 De leerlingen leggen het verloop van de voortplanting bij de mens uit.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de basiseigenschappen van levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Belangrijkste organen van het ademhalingsstelsel, spijsverteringsstelsel, uitscheidingsstelsel, transportstelsel en hun ligging * Conceptuele kennis - Vertering - Stofomzetting - Stofuitwisseling - Uitscheiding - Transport in een organisme: ademhalingsstelsel, spijsverteringsstelsel, uitscheidingsstelsel, bloedsomloop <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>
	Inzicht ontwikkelen in de basiseigenschappen van levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Organen van het voortplantingsstelsel - Ligging en functie van de organen van het voortplantingsstelsel * Conceptuele kennis - Voortplanting, eisprong, zaadlozing, bevruchting, menstruatie, zwangerschap, geboorte <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Natuurwetenschappen

6.17	ET-Natuurwetenschappen-8 De leerlingen vergelijken voortplantingswijzen van planten en dieren aan de hand van voorbeelden.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de basiseigenschappen van levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Aseksuele en seksuele voortplanting <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>
6.18	ET-Natuurwetenschappen-9 De leerlingen leggen uit dat organismen met bepaalde kenmerken, in een welbepaalde omgeving, meer waarschijnlijk dan andere organismen zullen overleven en zich voortplanten.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de basiseigenschappen van levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Kenmerken van de omgeving zoals klimaat, vegetatie, aanwezigheid van andere organismen - Kenmerken van organismen zoals kleur, kieuwen, stekels <p>Met inbegrip van context</p> <ul style="list-style-type: none"> * Natuurwetenschappelijk kader: evolutieleer <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Natuurwetenschappen

6.19	ET-Natuurwetenschappen-10	
	De leerlingen onderzoeken voor een biotoop de onderlinge afhankelijkheid van verschillende organismen en de rol van biotische en abiotische factoren.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Inzicht ontwikkelen in de basiseigenschappen van levende systemen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Voorbeelden van biotische en abiotische factoren - Biodiversiteit * Conceptuele kennis - Voedselrelaties - Voorstellingen van voedselrelaties: voedselketen, voedselweb, voedselpiramide - Biodiversiteit <p>Procedurele kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gebruik van determineertabellen en kaarten - Meetmethoden zoals voor temperatuur <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Gezondheid

Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn/gezondheid

1.1	ET-Natuurwetenschappen-11 De leerlingen verklaren het belang van een gezonde levensstijl.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Een gezonde levensstijl opbouwen, onderhouden en versterken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Conceptuele kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lichaams-, hand- en mondhygiëne - Risicofactoren en preventieve maatregelen m.b.t. hygiëne, voeding en actieve levensstijl <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p>
1.2	ET-Natuurwetenschappen-12 De leerlingen stellen gezondheidsbevorderend gedrag binnen de schoolse context vanuit inzicht in het belang van preventie en mogelijke risicofactoren.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Een gezonde levensstijl opbouwen, onderhouden en versterken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Procedurele kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strategieën om een gezonde levensstijl op het vlak van persoonlijke hygiëne te realiseren - Strategieën om een gezonde levensstijl op het vlak van voeding te realiseren - Strategieën om een gezonde levensstijl m.b.t. beweging te ontwikkelen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p> <p>Affectieve dimensie*: Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten</p>

PAV - vakgebonden eindtermen Gezondheid

1.6	ET-Natuurwetenschappen-13 De leerlingen onderscheiden effecten van mogelijke verslavende middelen en handelingen op zichzelf en hun directe omgeving.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
1.7	ET-Natuurwetenschappen-14 De leerlingen verklaren mentale en lichamelijke ontwikkelingen binnen de puberteit.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
<p>Een gezonde levensstijl opbouwen, onderhouden en versterken.</p>		
<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Conceptuele kennis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verslaving: ontstaan verslaving en factoren die verslaving bepalen - Mogelijke verslavende middelen zoals suiker, drugs, rookwaren, alcohol, medicatie - Mogelijke verslavende handelingen zoals gebruik van sociale media, games, virtuele realiteit, gokken - Positieve en negatieve effecten van mogelijke verslavende middelen en handelingen op het fysiek en mentaal welbevinden - Gradaties van verslaving <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>		
<p>Een gezonde levensstijl opbouwen, onderhouden en versterken.</p>		
<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Conceptuele kennis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Morfologische ontwikkelingen binnen de puberteit - Gepercipieerd lichaamsbeeld versus ideaalbeeld - Seksuele oriëntatie, identiteit en gender <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>		

PAV - vakgebonden eindtermen Gezondheid

1.8	ET-Natuurwetenschappen-15 De leerlingen beschrijven hoe om te gaan met relationele en seksuele gezondheid en integriteit.	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Een gezonde levensstijl opbouwen, onderhouden en versterken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <p>* Conceptuele kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seksueel en relationeel gedrag, met aandacht voor toestemming, vrijwilligheid, gelijkwaardigheid, passend bij de leeftijd, passend in de context, zelfrespect - Relationele en seksuele ontwikkeling en beleving - Organisaties voor informatie en hulpverlening - Vruchtbaarheid, anticonceptie, preventie van SOA's <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie - beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie°: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>

PAV - transversale eindtermen Gezondheid

1. Competenties op het vlak van lichamelijk, geestelijk en emotioneel bewustzijn/gezondheid

De eindtermen 1.1 t.e.m. 1.14 per vak maken deel uit van een schooleigen basiszorg - domein 'preventieve gezondheidszorg' - binnen de leerlingenbegeleiding.

De eindtermen 1.15 t.e.m. 1.19 per vak maken deel uit van een schooleigen basiszorg - domeinen 'psychisch en sociaal functioneren' en 'preventieve gezondheidszorg' - binnen de leerlingenbegeleiding.

1.13	ET-Gezondheid-1 De leerlingen verplaatsen zich veilig als voetganger en fietser in het verkeer in het kader van schoolse activiteiten. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Een veilige levensstijl realiseren door het correct inschatten van risicofactoren.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Verkeersregels voor voetgangers en fietsers * Conceptuele kennis: <ul style="list-style-type: none"> - Risicofactoren voor voetgangers en fietsers * Procedurele kennis: <ul style="list-style-type: none"> - Strategieën om veilig te handelen in verkeerssituaties zoals veilig oversteken, correcte plaats op de weg innemen, rekening houden met blinde hoek, snelheid gemotoriseerde voertuigen inschatten en fietscontrole <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p> <p>Affectieve dimensie*: Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten</p> <p>Psychomotorische dimensie: Een vaardigheid in een andere vorm toepassen en integreren met andere kennis en vaardigheden. Essentiële elementen van de beweging/handeling zijn meestal aanwezig</p>
1.14	ET-Gezondheid-2 De leerlingen handelen veilig in een schoolse context. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Een veilige levensstijl realiseren door het correct inschatten van risicofactoren.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Veiligheidsvoorschriften en -procedures * Conceptuele kennis - Risicofactoren * Procedurele kennis - Strategieën om veilig te handelen in een schoolse context zoals veilig gebruik gereedschappen en materialen, handelingen tijdens noodsituatie, gebruik van openbaar vervoer <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p> <p>Affectieve dimensie*: Handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren voor waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,... geïnternaliseerd zijn, maar waarbij nog aandacht nodig is voor de balans tussen conflicterende aspecten</p> <p>Psychomotorische dimensie: Een vaardigheid uitvoeren na instructie of uit het geheugen: de meest essentiële elementen van de beweging/handeling zijn aanwezig, maar nog niet consequent</p>

PAV - transversale eindtermen Cultuur

16. Cultureel bewustzijn en culturele expressie

16.4	ET-Cultuur-4 De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin deze voorkomen. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Uitingen van kunst en cultuur duiden in relatie tot de maatschappelijke, historische en geografische context waarin ze zich manifesteren.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Context waarin kunst- en cultuuruitingen voorkomen: tijd, ruimte en maatschappelijke context <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p>
16.5	ET-Cultuur-5 De leerlingen drukken hun gedachten en gevoelens uit bij het waarnemen van kunst- en cultuuruitingen. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Uitingen van kunst en cultuur beleven en de waardering ervoor duiden.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Interactie tussen waarneming, gedachten en gevoelens * Procedurele kennis - Manieren om de interactie tussen waarneming, gedachten en gevoelens uit te drukken zoals verwoorden, verbeelden en verklanken * Metacognitieve kennis - Eigen gedachten en gevoelens <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>

PAV - transversale eindtermen Burgerschap

7. Burgerschapscompetenties met inbegrip van competenties inzake samenleven

De eindtermen 7.1 t.e.m. 7.14 per vak maken deel uit van de brede basiszorg - domein 'psychisch en sociaal functioneren'- binnen de leerlingenbegeleiding.

7.1	ET-Burgerschap-1 De leerlingen lichten de gelaagdheid en de dynamiek van identiteiten en de mogelijke gevolgen ervan voor relaties met anderen toe. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	De dynamiek en de gelaagdheid van (eigen) identiteiten duiden.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Erkende symbolen van de Vlaamse gemeenschap, België en de Europese Unie * Conceptuele kennis - Gelaagdheid van identiteiten, met aandacht voor verschillende aspecten van identiteiten zoals gender, sociale, culturele, economische, deelstatelijke, nationale en internationale aspecten - Dynamiek van identiteiten doorheen ruimte en tijd, met aandacht voor de eigen achtergrond en de persoonlijke beleving van tijd en ruimte - Relationeel karakter van identiteiten * Metacognitieve kennis - Zelfkennis over aspecten van de eigen identiteiten <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>
7.4	ET-Burgerschap-4 De leerlingen lichten de mechanismen van vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk toe. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Omggaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Vooroordelen, stereotypering, machtsmisbruik en groepsdruk <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>
7.6	ET-Burgerschap-6 De leerlingen onderscheiden zowel onverdraagzaamheid als discriminatie in de samenleving. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	Omggaan met diversiteit in het samenleven en het samenwerken.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Onverdraagzaamheid en discriminatie <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>

PAV - transversale eindtermen Burgerschap

7.9	ET-Burgerschap-9 De leerlingen illustreren het belang van individuele en gezamenlijke acties en engagement voor de samenleving. (transversaal)			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.</td> <td> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Individuele en gezamenlijke acties en engagement voor de samenleving op lokaal en globaal niveau <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Individuele en gezamenlijke acties en engagement voor de samenleving op lokaal en globaal niveau <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>			
7.10	ET-Burgerschap-10 De leerlingen onderscheiden inspraak, participatie en besluitvorming in schoolse situaties, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen. (transversaal)			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.</td> <td> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Inspraak, participatie en besluitvorming in de schoolomgeving - Rechten en plichten in de schoolomgeving - Manieren om te participeren in de schoolomgeving <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
Actief participeren aan de samenleving, rekening houdend met de rechten en plichten van iedereen binnen de rechtsstaat.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Inspraak, participatie en besluitvorming in de schoolomgeving - Rechten en plichten in de schoolomgeving - Manieren om te participeren in de schoolomgeving <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Voorkeur tonen voor en belang hechten aan waarden, opvattingen, gedragingen, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>			
7.12	ET-Burgerschap-12 De leerlingen lichten de complexiteit en verwevenheid van duurzaamheidskwesties toe. (transversaal)			
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Bouwsteen</th> <th>Kennis en dimensies</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.</td> <td> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Duurzame ontwikkeling op het vlak van consumptie, energie, mobiliteit - Oorzaak-gevolg relaties - Onderscheid geheel-onderdeel binnen systemen - Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Bouwsteen	Kennis en dimensies	De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.
Bouwsteen	Kennis en dimensies			
De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.	<p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Conceptuele kennis - Duurzame ontwikkeling op het vlak van consumptie, energie, mobiliteit - Oorzaak-gevolg relaties - Onderscheid geheel-onderdeel binnen systemen - Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen</p> <p>Affectieve dimensie^o: Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...</p>			

PAV - transversale eindtermen Burgerschap

7.13	ET-Burgerschap-13 De leerlingen verklaren de impact van globale uitdagingen van duurzame ontwikkeling op het lokale niveau. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Duurzame ontwikkeling - Oorzaak-gevolg relaties - Onderscheid geheel - onderdeel binnen systemen - Verschillende perspectieven (3 P's: planet, profit, people) op duurzaamheidskwesties * Metacognitieve kennis - Kritische reflectie over duurzaamheidskwesties Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen Affectieve dimensie ^o : Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...
7.14	ET-Burgerschap-14 De leerlingen illustreren wederzijdse beïnvloeding tussen maatschappelijke domeinen. (transversaal)	
	Bouwsteen	Kennis en dimensies
	De wederzijdse invloed tussen maatschappelijke domeinen en ontwikkelingen en de impact ervan op de (globale) samenleving en het individu kritisch benaderen.	Met inbegrip van kennis * Conceptuele kennis - Interactie tussen maatschappelijke domeinen (politiek, sociaal, economisch en cultureel) Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau begrijpen Affectieve dimensie ^o : Reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken, strategieën,...